

КОНТРАСТИВНІ ВПРАВИ У НАВЧАННІ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Проблема навчання другої іноземної мови (ІМ2) залишається актуальною у сучасній методиці навчання іноземних мов. Про це свідчать дослідження як вітчизняних так і зарубіжних науковців: Н.В. Баграмової, Н.В. Баришнікова, А.Л. Бердичевського, І.Л. Бім, Б.А. Лапідуса, Б.С. Лебединської, М.І. Реутова, Л.А. Сажко, А.В. Щепілової, Г. Нойнер, Б. Хуфайзен, У. Єсснер, Й. Ценоз та ін. Проте, в методиці навчання ІМ2 недостатньо розроблені способи та шляхи подолання впливу першої іноземної (ІМ1) на ІМ2. Як стверджує Б.А. Лапідус, для успішного подолання інтерференції ІМ1 на елементи ІМ2, які не співпадають, потрібно використовувати контрастивні зіставлення [3]. Отже, на нашу думку, для успішного подолання інтерференції в опануванні двох іноземних мов бажано використовувати контрастивні вправи, які сприятимуть прискореному формуванню навичок та розвитку вмінь у ІМ2. Ці вправи ґрунтуються на принципах контрастивного підходу у навчанні ІМ2 та необхідності урахування лінгвістичного та навчального досвіду студентів.

Суть першого принципу полягає у виявленні розбіжностей та пошуку подібності між мовами, які вивчаються. Принцип використання контрастивного підходу можна співвіднести з принципом урахування штучного субординативного трилінгвізму, який був визначений М.В. Баришніковим. Штучний субординативний трилінгвізм, вважає науковець, об'єктивно займає центральне місце в системі навчання ІМ2. Методично обґрунтовано, що опора на нього забезпечує ефективність, раціональність і гнучкість процесу навчання [1, с. 29 – 30]. Крім того Л.А. Сажко справедливо зауважує, що мовна ситуація в Україні сприяє засвоєнню нових мов, так як більшість жителів нашої країни є білінгвами, бо володіють рідною та ще однією мовою [4, с. 262]. Це означає, що у нашій свідомості співіснування двох, а то і більше мовних систем є нормою і створення кожної наступної проходить легше. Організація навчального процесу з ІМ2 на основі цього принципу передбачає урахування співставлення мовних систем з метою визначення спільного, що сприятиме трансферу, та визначення відмінностей для уникнення інтерференції. Співставлення, як встановила І.Л. Бім, відбувається на трьох рівнях: а) на мовному; б) соціокультурному; в) на рівні навчальних вмінь; [2, с. 20 – 21]. При оволодінні ІМ2 має місце порівняння етикету, норм поведінки представників різних народів у певних ситуаціях спілкування, співставлення країнознавчої інформації. У зв'язку з цим виникає необхідність урахування лінгвістичного та навчального досвіду студентів, отриманого в процесі вивчення РМ і ІМ1. Міжмовна інтеракція проявляється в першу чергу в транспозиції із лінгвістичного і навчального досвіду в комунікативну компетентність ІМ2 [1, с. 30]. У процесі ж опанування ІМ2 цей досвід, збагачений системами двох мов (РМ та ІМ1), значно прискорює вивчення наступної ІМ, незважаючи на наявність інтерферуючого чинника [4, с. 262]. Саме тому контрастивні вправи покликані сприяти раціональній організації навчального процесу і навіть за меншої кількості годин у порівнянні з ІМ1 можливо досягти значних успіхів у навчанні ІМ2.

Прикладом таких вправ можуть бути:

Приклад 1. Englisch und Deutsch sind verwandt. Dafür gibt es viele Beweise und Sie können sich leicht davon überzeugen. Beim Lesen finden Sie im Text die Übersetzung nachfolgender englischer Wörter! Tragen Sie Ihre Ergebnisse in die Tabelle ein!

<i>Englisch</i>	<i>Deutsch</i>
<i>family</i>	
<i>English</i>	
<i>student</i>	
<i>university</i>	
<i>communication</i>	
<i>study</i>	
<i>engineer</i>	

<i>medicine</i>	
<i>technology</i>	
<i>ski</i>	
<i>hobby</i>	
<i>restaurant</i>	
<i>violin</i>	
<i>ensemble</i>	
<i>atmosphere</i>	
<i>concert</i>	

Приклад 2. Finden Sie im Text Bezeichnungen der Berufe, englische Bezeichnungen helfen Ihnen dabei.

<i>Englisch</i>	<i>Deutsch</i>	<i>Muttersprache</i>
<i>pilot</i>		
<i>student</i>		
<i>electric engineer</i>		
<i>musician</i>		

Kennen noch Beispiele? Schreiben Sie auf!

Таким чином, подолання інтерференції ІМ1 у студентів, які вивчають ІМ2, необхідно починати з початкового етапу навчання, тому що в умовах вивчення двох споріднених мов інтерференція проявляється дуже сильно і її складно подолати.

Література

1. Барышников Н. В. Методика обучения второму иностранному языку в школе / Николай Васильевич Барышников. – М. : Просвещение, 2003. – 159 с. – (библиотека учителя).
2. Бим И. Л. Концепция обучения второму иностранному языку (немецкому на базе английского): Учебное пособие / Инесса Львовна Бим. – Обнинск : Титул, 2001. – 48 с.
3. Лapidус Б. А. Обучение второму иностранному языку как специальности: учеб. пособие / Борис Аронович Лapidус. – М. : Высш. шк., 1980. – 173 с.
4. Сажко Л.А. Принципи навчання другої іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах/ Л.А. Сажко// Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Випуск 92. Серія: педагогічні науки: Збірник. – Чернігів:ЧНПУ, 2011. - №92. – С.259 – 263